

ת"פ (אשקלון) 23460-03-21 - מדינת ישראל נ' פלוני

ת"פ (אשקלון) 23460-03-21 - מדינת ישראל נ' פלונישלום אשקלון

ת"פ (אשקלון) 23460-03-21

מדינת ישראל

נגד

פלוני

ע"י ב"כ עו"ד אלכסנדר ריבקיין

בית משפט השלום באשקלון

[09.09.2024]

לפני כב' השופטת זהר דולב להמן

פסק דין

כתב האישום, הסדר הטיעון, הכרעת הדין והשתלשלות ההליך

1. ביום 2.5.23 הוצג בפני כב' הש' בונדה הסדר טיעון, במסגרתו הודה הנאשם בעובדות כתב אישום מתוקן (להלן: כתב האישום) והורשע ב-תקיפת בת זוג, לפי סעיף 382(ב) ל-חוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) ו- ניסיון תקיפת בת זוג, לפי סעיפים 25 ו-382(ב) ל-חוק העונשין.

2. בהתאם לעובדות במועדים הרלוונטיים לכתב האישום, היו הנאשם וגברת א' ש' (להלן: המתלוננת) בני זוג כ-שלוש שנים, התגוררו יחד בכתובת XXXX, XXXX(להלן: הדירה), ואיתם התגוררו שתי בנותיה הקטינות של המתלוננת מזוגיות קודמת. ב-5.12.20, במהלך ויכוח, תקף הנאשם את המתלוננת בכך שדחף אותה לעבר המיטה, התיישב עליה ואחז בצווארה. ב-10.2.21, במהלך ויכוח בין המתלוננת לנאשם, במסגרתו סיפרה המתלוננת לנאשם כי עליה לעבור ניתוח רפואי, אמר לה הנאשם שלאחר הניתוח שתיסע לבית הוריה והמתלוננת החלה לארוז חפציה. מיד ובסמוך לכך, ניסה הנאשם לתקוף את המתלוננת בכך שהניף את ידו לעבר המתלוננת, אך לא היכה אותה. בעקבות האירוע ב-11.2.21 עזבה המתלוננת יחד עם בנותיה את הדירה ועברה לגור בבית הוריה בפתח תקווה. ב-5.3.21 שבה המתלוננת לדירה והביאה עמה את בתה הקטינה למפגש עם הנאשם. ב-7.3.21 אמרה המתלוננת לנאשם כי אין בכוונתה לשוב למערכת יחסים עמו. מיד ובסמוך לכך, אמר הנאשם למתלוננת "אם תיקחי את הילדה אני אקח לך את החיים".

3. במסגרת הסדר הטיעון לא הייתה הסכמה עונשית והנאשם הופנה לשירות המבחן לעריכת תסקיר. ב"כ הנאשם ביקש כי תיבחן שאלת ביטול ההרשעה. עמדת המאשימה הייתה להותרת ההרשעה על כנה ושהיא תגביל עצמה ל-6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות לצד רכיבים נלווים. כב' הש' בונדה הפנתה את הנאשם לשירות המבחן לקבלת תסקיר, לרבות בשאלת ביטול ההרשעה ודחתה את דיון הטיעונים לעונש ליום 13.11.23. מועד זה נדחה ל-21.1.24 ולאחר מכן הוקדם ל-15.1.24. בהחלטת סגנית הנשיא, כב' הש' חלפון-נזריאן, נותב התיק לשמיעת הטיעונים לעונש בפניי. לבקשת ב"כ הנאשם נדחה הדיון ל-18.3.24. בהמשך, לאור עמדת שירות המבחן ובהעדר התנגדות הצדדים נדחה הדיון ל-27.6.24, ולאחר מכן נדחה שוב, לבקשת הנאשם, ל-1.7.24 - מועד בו נשמעו טיעוני הצדדים לעונש והדיון נדחה למתן גזר דין ב-9.9.24.

במהלך התקופה הוגשו בעניין הנאשם 4 תסקירים (31.12.23, 12.2.24, 15.6.24 ו-2.9.24) ושתי חוות דעת הממונה על עבודות השירות (22.2.24 ו-20.8.24).

בטיעוניו לעונש עתר ב"כ הנאשם לאמץ המלצות שירות המבחן ולבטל הרשעת הנאשם. המאשימה התנגדה לביטול ההרשעה, כשלטענתה, הנאשם לא עומד בתנאים הנדרשים לכך, ועתרה לרף נמוך של המתחם ולהשתתף 6 חודשי מאסר בפועל, שיכול שירוצו בעבודות שירות, לצד פיצוי למתלוננת, קנס ומאסרים מותנים ומרתיעים. סוגיית ביטול ההרשעה

4. נפסק לא אחת, כי "אי הרשעה אינה עונש" ו-"שאלת אי הרשעה היא שאלה עצמאית ונפרדת אשר נבחנת במחוזותינו בהתאם לתנאי הלכת כתב" (ראו רע"פ 3195/19 אגוזי נ' מדינת ישראל (4.7.19), ההדגשות במקור - זד"ל) - ומשכך אדון בה תחילה. בסעיף 7 לפסק דינה ב-ע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל (21.8.97) (להלן: הלכת כתב), קבעה כב' הש' דורנר, כי "הימנעות מהרשעה אפשרית אפוא בהצטבר שני גורמים: ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים המפורטים לעיל" (ההדגשות לא במקור - זד"ל).

5. בסעיף 9 לפסק דינו ב-ע"פ 8690/15 מדינת ישראל נ' פלוני (6.6.16) (להלן: פס"ד פלוני), עמד כב' הש' ג'ובראן על המתח בין שני השיקולים העיקריים בנושא - האינטרס הציבורי, הכולל את הצורך להגשים את מטרת המשפט הפלילי ולמצות את הדין באמצעות הרשעת העבריין; והאינטרס הפרטי, הכולל את הנזק הצפוי לנאשם מהרשעתו תוך התחשבות בנסיבותיו האישיות". זוהי למעשה "מקבילית הכוחות" עליה עמדו כב' הש' דינו ב-ע"פ ג (מחוז-ב"ש) 66903-07-20 אבו מדיעם נ' מדינת ישראל (30.12.20) (להלן: פס"ד אבו מדיעם) וכב' הש' ברסלר-גונן ב-ע"פ ג (מחוז-ב"ש) 27326-12-21 קיזר נ' מדינת ישראל (9.3.22) (להלן: פס"ד קיזר). אמנם ב-פס"ד אבו מדיעם וב-פס"ד קיזר בוטלו הרשעות בעבירות שונות מאלו שלפני (ב-פס"ד אבו מדיעם בוטלה הרשעה בתקיפה הגורמת חבלה של ממש יחד עם אחיו ואדם נוסף וב-פס"ד קיזר בוטלה הרשעה במסירת ידיעה כוזבת על עבירה מסוג פשע) - אולם הקביעות בנוגע ל"מקבילית הכוחות" בין שני התנאים שנקבעו ב-הלכת כתב, רלוונטיות לענייננו, כפי שיבואר להלן.

6. לכל אלו יש להוסיף, שנפסק לא אחת, כי שיקולי שיקום מהווים לא רק "אינטרס אישי פרטני" של העבריין "אלא אינטרס של הציבור בכללותו, אשר יקבל אל שורותיו אזרח משוקם, בעל יכולת אמתית להותיר את העבר מאחוריו" [סעיף 11 ב-פס"ד פלוני; סעיף 8 ב-ע"פ 9090/00 שניידרמן נ' מדינת ישראל (22.2.01) (להלן: ענין שניידרמן)] - אולם במתח בין שני שיקולים אלו, לרוב ניתן משקל רב יותר לעניין הציבורי. כאשר "הכלל הרחב" בכל הנוגע לנאשמים בגירים הוא "מקום שהוכחה אשמתו של אדם יש להרשיעו בדיון, שכן האינטרס הציבורי הוא שגובר, והוא ידחה במקרים חריגים בהם עלול להיווצר יחס בלתי סביר בין הנזק הצפוי מההרשעה לבין האינטרס הציבורי שבהרשעת מי שעבר עבירה..." [סעיף 9 ב-פס"ד פלוני; ע"פ 8528/12 צפורה נ' מדינת ישראל (3.3.13); ע"פ 5102/03 מדינת ישראל נ' קליין (4.9.07); ע"פ 3301/06 ביטי נ' מדינת ישראל (31.10.06) ו-ע"פ 7211/04 מדינת ישראל נ' פלוני (13.3.06)].

7. נוכח האמור לעיל ובהינתן כי גם לגבי קטינים, "לעתים שיקולים של הרתעה, מניעה וגמול עולים במשקלם על השיקול השיקומי" (סעיף 9 ב-פס"ד פלוני) והקביעה לפיה, "על בית המשפט לבחון, בראש ובראשונה, את השאלה האם סוג העבירה וטיבה, על רקע הנסיבות הקונקרטיות של המקרה, מאפשרים להימנע מהרשעה. בשלב השני, יש להידרש לשאלה, האם עצם ההרשעה עלול לפגוע "פגיעה חמורה" בשיקומו או בעתידו של הנאשם" (סעיף 11 בפסק דינו של כב' הש' שהם ב-ענין צפורה. ההדגשה במקור - זד"ל) - אדון תחילה בשיקול הציבורי. סוג העבירה, נסיבות ביצועה ושיקולי ענישה אחרים, לרבות הפסיקה הנוהגת
8. במעשיו פגע גם בשלמות התא המשפחתי. על הצורך בהגנה על ערכים אלו עמדה הפסיקה לא אחת. כך לדוגמא, ברע"פ 538/21 פלוני נגד מדינת ישראל (4.2.21) נקבעו דברים הרלוונטיים גם לענייננו - "תופעת האלימות במשפחה היא תופעה נפסדת הפוגעת פגיעה קשה בתחושת הביטחון, כבודן ושלמות גופן של נשים, בתוך ביתם, מבצרם... בהתאם לכך, נדרשת ענישה מוחשית, אשר יש בה כדי להרתיע עבריינים פוטנציאליים מנקיטת אמצעי אלימות כלפי בני משפחתם". חומרה מיוחדת נודעת לעבירות אלימות כלפי בני משפחה, שכן "הציפייה האנושית הטבעית הינה כי בתוך משפחה ישררו יחסי אהבה, הרמוניה, וכבוד הדדי. הפרתה של ציפייה זו הופכת את השימוש באלימות במשפחה לתופעה העומדת בניגוד עמוק לחוש הצדק האנושי...". גם נפיצות עבירות אלו והצורך להגן על קורבנות האלימות במשפחה מלמדים אף הם על עוצמת הפגיעה בערכים המוגנים [ראו והשוו ע"פ 6758/07 פלוני נ' מדינת ישראל (11.10.07), אליו הפנה ב"כ המאשימה].
9. בעבירות אלימות יש קושי אינהרנטי לקבוע כי אפשר לוותר על הרשעה, בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי ענישה אחרים, כפי שנקבע ב-עפ"ג (מחוזי-ב"ש) 22342-02-23 וקנין נ' מדינת ישראל (19.04.23) - "בהתחשב בפסול המיוחד הטבוע בעבירות האלימות ובמסר שיש להטמיע בציבור ביחס אליהן, הרי שמטבע הדברים עבירות אלה אינן עבירות המתאימות באופן טבעי לאי הרשעה". לצד זאת, לא ניתן לקבוע כלל גורף לפיו בכל עבירת אלימות אין מקום לבטל הרשעה, כפי שנקבע ב-פס"ד אבו מדיעם - "אין סוג העבירה לכשעצמו מחייב הטבעת כתם פלילי בל יימחה על מצחו של המערער". עוד נקבע ב-פס"ד אבו מדיעם כי הגם ש-"נגע האלימות מחייב אמירה שיפוטית נחרצת, על מנת למגר את הסברה השגויה לפיה בתי המשפט יגלו סובלנות כלפי אלימות כדרך לפתרון סכסוכים... אין לומר כי כל עבירות האלימות יבואו בקהל סוגי העבירות שלא ניתן יהיה לוותר על ההרשעה בקרב אלו שבוצעו ברף התחתון של עבירות אלו".
10. עיון בפסיקה מלמד כי בענישה בתחום האלימות קיים מנעד רחב וכך גם בנושא יישום הלכת כתב וסיום הליכים ללא הרשעה. במהלך הטיעונים לעונש הפנו ב"כ הצדדים לפסיקה התומכת בעמדתם ועל אלו הוספתי פסיקה. ברי כי כל מקרה לנסיבותיו וניתן לאבחן המקרים השונים. זהו המקום להעיר כי ב"כ הנאשם הפנה במסגרת טיעונו [הן בעל-פה במעמד הדיון, והן ברשימות פסיקה שהגיש (טל/2, טל/3 ו-טל/4)] אל למעלה מ-60 פסקי דין בהם לטענתו בוטלו הרשעות בעבירות חמורות יותר ובנסיבות חמורות יותר מאלו שלפניי. לא מצאתי לנכון לסקור את כולם. לצד זאת, ראיתי לנכון להתייחס לפסקי הדין מהם ניתן לגזור אמת-מידה מתאימה:

א) רע"פ 8755/21 פלוני נ' מדינת ישראל (23.12.21), אליו הפנה ב"כ המאשימה - נדחתה בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר-שבע, בגדרו התקבל ערעור המאשימה על גזר דינו של בית משפט השלום. בגין הרשעתו, על פי הודאתו, בתקיפת בת זוג בנסיבות מחמירות ותקיפת בת זוג הגורמת חבלה ממשית בנסיבות מחמירות נקבע מתחם 6-24 חודשי מאסר בפועל. מששוכנע כי המבקש השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם, הורה, לא בלי היסוס, על ביטול הרשעתו, והטיל עליו פיצוי למתלוננת, צו מבחן לשנתיים, 250 שעות של"צ והתחייבות כספית. בית המשפט המחוזי קיבל ערעור המאשימה וקבע כי אי הרשעה שמורה למקרים יוצאי דופן, ובנסיבות דנן יש להרשיע הנאשם, על אף שקיים סיכוי, אולי גבוה, שהנאשם ייפגע כתוצאה מהרשעתו, שכן חומרת מעשיו לא מאפשרת ביטולה. נקבע מתחם 12-22 חודשי מאסר והושתו 12 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית. בדחותו הבקשה, קבע כב' הש' קרא, בין היתר, כי הימנעות מהרשעה היא תוצאה חריגה השמורה למקרים יוצאי דופן שבהם אין יחס סביר בין הנזק הצפוי מההרשעה לבין חומרת העבירה, ובנסיבות דנן, לא ניתן להסכין עם אי הרשעת הנאשם ועם הטלת עונשים שלא משקפים את האלימות המתמשכת והקשה בה נקט.

ב) רע"פ 8148/21 דרבאשי נ' מדינת ישראל (29.11.21), אליו הפנה ב"כ המאשימה - נדחו ערעור ובקשת רשות ערעור על 8 חודשי מאסר, לריצוי בעבודות שירות, שהושתו על צעיר, נעדר עבר פלילי, בגין הרשעתו בחבלה במזיד ברכב, תקיפה וחבלה ממשית על ידי שניים או יותר, והפרעה לשוטר במילוי תפקידו. העונש נגזר חרף המלצת שירות המבחן, היותו סטודנט שנה חמישית ללימודי רפואת שיניים, שהודה, נטל אחריות על מעשיו, הביע חרטה ונכונות לשתף פעולה עם ההליך הטיפולי. בית המשפט המחוזי בבאר שבע (הרכב בראשות כב' הנשיאה כץ, כב' הש' עדן וכב' הש' שלו) קבע "תקיפה הבריונית של המערער, יחד עם אחרים, ותוצאותיה, מחייבים הרשעה והעברת מסר חד וברור, כי אין לעשות שימוש באלימות...".

ג) ע"פ (מחוזי-ים) 10709-06-13 וקנין נ' מדינת ישראל (6.10.12) - התקבל ערעור ובוטלה הרשעת מי שהודה בתקיפה הגורמת חבלה של ממש לבת-זוג, שכללה בעיטה ותקיפה בפניה עד זוב דם ואיומים שאם תפנה למשטרה הוא "יראה לה מה זה" - זאת מאחר שמדובר באירוע חד-פעמי, שלא משקף אופי המערער, המערער החל טיפול ללא קשר להליך הפלילי והרשעה עלולה לפגוע בפרנסת המערער ומשפחתו.

ד) ע"פ (מחוזי-ב"ש) 2455-09-11 פלוראה נ' מדינת ישראל (7.12.11), אליו הפנה ב"כ הנאשם - התקבל הערעור ובוטלה הרשעה בתקיפה בנסיבות מחמירות הגורמת חבלה של ממש לבת זוג, איומים ותקיפת בת זוג. נקבע, כי המערער "הפיק הלקח הראוי" ובהינתן עמדת אשתו, הקשר החיובי בין בני הזוג והרצון לשקם את הקשר, החשש כי "הרשעה עשויה למוטט ולפגוע בהליך השיקומי שהמערער עבר" וכן "עלולה להכשילו בקידום תעסוקתי" וכפועל יוצא "עלולה ההרשעה לפגוע קשות בקשרי המשפחה, ביחסים בין המתלוננת והמערער", יש מקום לחרוג מהכלל ולבטל הרשעתו. נקבע כי "אין ספק שקיים אינטרס ציבורי בהוקעת מעשי אלימות במשפחה ואולם בד בבד קיים אינטרס לציבור, לא פחות חשוב, בשיקום המערער ומשפחתו".

ה) ע"פ (מחוז-ת"א) 70650/04 ורולקר נ' מדינת ישראל (11.10.05) - בגין הרשעתו בשני אירועי אלימות כלפי בת זוגו, שכללו דחיפתה כשהייתה בהריון ובאירוע נוסף הכה ובעט בה, הפילה ארצה וגרר אותה וכן איים עליה - הושתו חודשיים עבודות שירות. בית המשפט המחוזי ביטל ההרשעה בהתחשב בפגיעה ממשית בתעסוקת הנאשם, שעמד בפני פיטורין, עקב אי יכולת לקבל רישיון לרכב ציבורי נוכח ההרשעה, וכן נוכח טיפול זוגי ממושך ומוצלח, עמדת המתלוננת ותסקירים חיוביים.

11. עולה מהמקובץ כי בנסיבות מסוימות, גם בעבירות אלימות, אפילו באלימות במשפחה, ואף בנסיבות חמורות מאלו שלפניי - ניתן לסיים הליך בביטול ההרשעה. אשר על כן, סוג העבירה, בנסיבותיה, מאפשר סיום ההליך ללא הרשעה.

פגיעה חמורה בשיקום הנאשם

12. מבלי להקל ראש בחומרת המעשים, מקובלת עלי טענת ב"כ הנאשם, כי מקרהו של הנאשם נופל לפתחם של אותם מקרים חריגים בהם יש מקום להורות על ביטול הרשעה. לצורך הבחינה אם הנאשם עומד בתנאי הנוסף שנקבע ב-הלכת כתב, לפיו "על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם" אתייחס לנסיבות שלא קשורות בביצוע העבירה, כמפורט בסעיף 40א ל-חוק העונשין. מהתסקירים שהוגשו בעניין הנאשם, מטענות באי כוח הצדדים בטיעוניהם לעונש, כמו גם דברי הנאשם עצמו ומעמדת נפגעת העבירה - עולה התמונה הבאה:

א. נסיבות חיים, מצב משפחתי וכללי - בן 38, יליד אוזבקיסטאן, עלה ארצה בשנות ה-90, רווק ואב לילדה כבת 13 ממערכת יחסים זוגית קודמת.

ב. לימודים ושירות צבאי - סיים 12 שנות לימוד ותעודת בגרות מלאה. התגייס לצה"ל ושירת שירות צבאי חלקי, מאחר וסירבו להעבירו לשירות קרבי, משום שלטענתו הגיע לצבא עם הכשרה שלמד בתיכון של חיל האוויר והוכוון להשתמש בהכשרתו זו. לאחר תקופה של שירות חלקי ועריקות של מספר חודשים, שוחרר מצה"ל.

ג. רקע תעסוקתי - עבד בתכנות כ-16 שנים, ללא הכשרה מקצועית, ולפני כשנה וחצי, לאחר לימודי תעודה באוניברסיטת בר אילן, החל עבודתו בחברת "XXXX", בה עובד כיום, כמהנדס QA וכבודק תוכנה.

ד. מערכות יחסים זוגיות - בגיל 22 החל זוגיות עם אם בתו, שנמשכה כ-5 שנים, כחודש לאחר הפרידה, מסרה לו כי היא בהריון והם חזרו לקיים חיים זוגיים. זוגיות זו התאפיינה בחוסר יציבות מראשיתה, הסתרות מצדה של בת הזוג ופרידות רבות. לאחר תקופה נודע לו שבת הזוג עסקה בסחר בסמים. מאחר שרצה להיות חלק בחיי בתו, תבע עצמו למזונות ולאחר שנים של דיונים בבתי משפט, בהן סירבה אם בתו לאפשר לו לפגוש בה, פטר אותו בית המשפט ממזונות. מזה כ-11 שנים לא ראה את בתו והוא ממתין שהיא תגדל ויוכל לפנות אליה ולהציע לה להיות חלק מחייה. לאחר החוויות שחווה במערכת הזוגית האמורה, התקשה במשך מספר שנים לפתח מערכת יחסים זוגית.

בחלוף כ-5 שנים הכיר במקום עבודתו את המתלוננת, שלה 2 בנות ממערכות יחסים קודמות, ולאחר מספר חודשי היכרות עבר להתגרר עמה ועם בנותיה בדירתה באשקלון. תחילה מערכת היחסים הייתה חיובית והתאפיינה בכבוד הדדי, ובהמשך התוודע לחובות רבים בשוק האפור שהיו לה, התמודד עם פערים שעלו בין דיווחיה לבין המציאות וחווה שוב מערכת יחסים רוויית הסתרות ושקרים. אהב מאוד את המתלוננת, מכר רכבו כדי ליטול הלוואה רשמית ולסייע לה בהחזרת חובותיה, חש כאב למשפחה ונקשר לבנותיה שהיו מכנות אותו כאביהן. מערכת היחסים הסתיימה בשל קשייו להכיל שוב ושוב שקרי המתלוננת סביב כספים ומערכות יחסים קודמות, אותן נהגה להסתיר מפניו.

ה. נטילת אחריות-הנאשם הודה בביצוע העבירות הן בפני בית המשפט והן בפני שירות המבחן, נטל אחריות על מעשיו, הביע חרטה על ביצוע העבירות והצר על ביצוען. הנאשם מסר בפני שירות המבחן שמוכן לעשות הכל לכפר על מעשיו. בדבריו לעונש אמר "...קודם כל ברצוני להתנצל ולהגיד שאני מתחרט על כל המעשים שעשיתי ואכן עשיתי אותם ואני מודה בכך. מאז תקופת המעצר שלי לא עברתי שום עבירה נוספת אפילו לא עבירת תנועה. אני ממשיך להשתקם, השתקמתי ולמדתי ובחרתי בדרך הטובה לשקם את עצמי ולהתקדם בחיים כפי שאני עושה את זה היום. אני עובד בחברה שלא מעסיקה עובדים עם עבר פלילי, חברה שעובדת עם גורמים ממשלתיים, זה לאבד עבודה שמאוד רציתי, למדתי מאוד קשה בשביל זה וזאת למרות שהייתי במעצר בית ובמגבלות. אני רוצה להמשיך ללמוד, להמשיך לעבוד בעבודה שאני עובד בה וכמובן לא לחזור על הטעויות שעשיתי בעבר ואבקש להתחשב בזה".

ו. מאמצי הנאשם לחזור למוטב - הנאשם עשה ועודנו עושה מאמצים כנים לשם חזרתו למוטב, ומתחילת הדרך שיתף פעולה עם שירות המבחן וגורמי הטיפול, כפי שיפורט להלן:

עוד בתסקיר הראשון מיום 31.12.23 התרשם שירות המבחן מאדם בוגר שבעזרת כוחותיו ויכולותיו התמיד בתעסוקה והשקיע מאמץ רב בקידומו. לדבריו ממשיך להשתכלל באפיק זה ולוקח מדי חודש שיעורים פרטיים בתשלום בתחום בו עוסק. עוד התרשם שירות המבחן כי הנאשם בוחר להיכנס למערכות יחסים זוגיות מורכבות ובעייתיות, שניתן לראות קשר בין התנהלות בנות הזוג שבחר עד כה.

בתסקיר מיום 12.2.24, לאחר ששירות המבחן שוחח עם המתלוננת, ההתרשמות הייתה כי במסגרת מערכות יחסים זוגיות יש נזקקות לרכישת כלים אדפטיביים להתנהלות במצבי דחק, כמו גם בוויסות דחפים. שירות המבחן פירט כי שיתף את הנאשם בהתרשמותו מנזקקות טיפולית ומהתכנית הטיפולית שתתאים לצרכיו, ומשכך המליץ על דחיית ההחלטה בעניין הנאשם, שכן נדרשו מספר שבועות לצורך הפנייתו לטיפול ב"בית נעם".

בתסקיר מיום 15.6.24 פורט כי החל מ-5.5.24 שולב הנאשם ב"בית נעם" במסלול "מרכז ערב", תכנית הכוללת טיפול קבוצתי וטיפול פרטני. הנאשם הגיע לכל המפגשים הקבוצתיים בזמן וכנדרש. ב-9.6.24 החל טיפול פרטני. התרשמות גורמי הטיפול היא שהנאשם מביע מוטיבציה ורצון להשתלב בטיפול, לבחון דפוסים בעייתיים בהתנהלות במערכות יחסים זוגיות, תוך שיתוף פעולה בשיח הקבוצתי והפרטני ושיתוף מעולמו הפנימי, הגם שמדובר בשלב ראשוני בלבד. הנאשם שיתף כי אמנם בתחילה היה אמביוולנטי בנוגע ליכולתו להיתרם מטיפול באופן כללי, אך לאחר השתתפותו במספר מפגשים, ערך מאמצים לשתף ולהיות פעיל בשיח הקבוצתי, הביע עמדותיו והגיב לדעותיהם של יתר חברי הקבוצה. במהלך המפגשים הביע עמדותיו השונות וניכר כי תגובות חברי הקבוצה הצליחו להובילו לחשיבה מעמיקה בנושא ולשינוי חשיבתי. הנאשם ביטא מוטיבציה להמשיך השתתפותו בטיפול.

לאור שיתוף פעולה חיובי, השתלבותו בהליך הטיפול, מאמציו התעסוקתיים והשיקומיים - המליץ שירות המבחן על צו מבחן לשנה, לצורך המשך השתתפותו בטיפול ב"בית נעם", 180 שעות של"צ, שיהווה עבורו עונש חינוכי ושיש בו כדי להקטין סיכון להישנות ביצוע עבירות, והתחייבות כספית. מאחר שזו מעורבותו היחידה בפלילים, בהינתן שהודה ולקח אחריות, מבין שהתנהלותו היתה בעייתית וביטא מוטיבציה לבחון חלקיו הבעייתיים לעומק באמצעות השתלבותו בטיפול, לאור ההתרשמות שהנאשם בעל כוחות חיוביים לתפקוד נורמטיבי ועורך מאמצים להתפתחות אישית ומקצועית ועל רקע החשש שהרשעה תפגע בהמשך עבודתו (בהסתמך על מכתב סמנכ"לית משאבי אנוש של החברה בה עובד, לפיו הרשעתו עלולה לפגוע בשילוב בפרויקטים מסוימים בחברה) ועל מנת למנוע פגיעה נוספת בדימויו העצמי - המליץ שירות המבחן לבטל הרשעתו.

כעולה מהתסקיר שהוגש ב-2.9.24, ב-20.8.24 התקיימה "ועדת אמצע" בעניין הנאשם, בנוכחותו, בנוכחות גורמי הטיפול ב"בית נעם" וקצינת המבחן, בה שוקפה לנאשם התקדמותו הטיפולית. הנאשם המשיך לשתף פעולה באופן מלא עם גורמי הטיפול, בשיח הקבוצתי היה משתתף פעיל ושיתף מעולמו הפנימי באופן כן ואותנטי, שיתף בקשיים עמם מתמודד, שוחח על המחירים שהוא ובני משפחתו משלמים על רקע ביצוע העבירות. בשיח הפרטני שיתף כי אמנם היום לא מנהל מערכת יחסים זוגית, אך לתפיסתו ביכולתו לאמץ את הכלים שלומד ב"בית נעם" ולפעול על פיהם באופן מעשי כשינהל מערכת זוגית בעתיד. שירות המבחן התרשם שהנאשם פתוח בעמדותיו לבחון דעות שונות ממנו והומלץ להמשיך טיפולו ב"בית נעם" עד לחודש נובמבר 2024. הנאשם ביטא תחושה של שביעות רצון מהשתלבותו בטיפול והביע מוטיבציה להמשיך ולסיים הטיפול באופן מיטבי. לתפיסתו, מתקדם בטיפול שעובר ועורך מאמצים רבים לבחינת ואימוץ הכלים שלומד, על מנת שיוכל לפעול על פיהם באופן מעשי בעתיד. לאור שיתוף הפעולה החיובי, התקדמותו בהליך הטיפול ומאמציו התעסוקתיים והשיקומיים - חזר שירות המבחן על המלצתו בתסקיר מיום 15.6.24, לרבות בשאלת אי הרשעה.

ז. עמדת המתלוננת -כעולה מהתסקיר מיום 12.2.24, המתלוננת תיארה את מערכת היחסים עם הנאשם כמורכבת, שנמשכה כשלוש שנים, במהלכן היו מספר אירועי אלימות עליהם לא דיווחה סמוך למועד התרחשותם, אלא לאחר שהחליטה לסיים עמו את הקשר הזוגי. לדבריה, החלטתה נבעה ממכלול שיקולים שבבסיסם חשש להמשך הקשר הזוגי. מאז הגשת התלונה הקשר עם הנאשם נותק, הוא נענה לגבול ולסמכות החוק שהוצבה בפניו. להתרשמות שירות המבחן, המתלוננת חפצה בטובתו, רוצה שימשיך בחייו, יחווה הצלחה וינהל מערכת יחסים זוגית כרצונו. גם בתסקיר מיום 2.9.24 צוין כי בשיחה נוספת, המתלוננת מסרה כי מאז מעצרו הנאשם לא יצר עמה קשר והיא לא חוששת מפניו.

ח. הנזקים שנגרמו לנאשם מביצוע העבירות ומהרשעתו -כעולה מדברי ב"כ הנאשם, הנאשם שהה במעצר בית מלא במשך 8 חודשים ולאחר מכן הוקלו התנאים. בנוסף, כפי שהובא גם בתסקירים, ממכתב סמנכ"לית משאבי אנוש של החברה בה עובד הנאשם (ט/ל1) עולה כי הרשעת הנאשם עלולה לפגוע בשילובו בפרויקטים מסוימים בחברה. ב"כ הנאשם הבהיר בטיעונו לעונש, כי מדובר בחברה בינלאומית עם סיווג ביטחוני גבוה. לטענת ב"כ הנאשם, אמנם ב-ט/ל1 נכתב כי הרשעה עלולה לפגוע בשילובו בפרויקטים, אולם, להבנתו, מאחורי המכתב מסתתרת כוונה של החברה לפטרו ככל שלא יוכל להשתתף בפרויקטים אם יורשע, אך מבחינה חוקית החברה לא יכולה להעלות זאת על הכתב.

ט. הנאשם נעדר עבר פלילי, והעבירות הנדונות הן היחידות התלויות ועומדות נגדו.

י. חלוף הזמן -מביצוע עבירת התקיפה חלפו כמעט 4 שנים ומביצוע עבירת ניסיון התקיפה חלפו כ-3.5 שנים.

13. בפסיקה לא נקבעו מסמרות באשר לצורך להצביע על פגיעה קונקרטיה במקום העבודה. התכלית היא שלא לשים מכשול בפני נאשמים ולאפשר להם להשתקם ולחזור ולהשתלב בחברה יצרנית ובקהילה, גם באותם מקרים בהם לא הוכח נזק קונקרטי [ראו לדוגמא ע"פ 3554/16 יעקובוביץ' נ' מדינת ישראל (11.6.17) - אליו הפנה גם ב"כ הנאשם; רע"פ 8215/16 יצחק נ' מדינת ישראל (29.3.17) (להלן: רע"פ יצחק); ע"פ 4466/13 פורטל נ' מדינת ישראל (22.5.14); רע"פ 3446/10 אלחלים נ' מדינת ישראל (6.4.11) ו-ענין שניידרמן]. ב-רע"פ יצחק קבע בית המשפט העליון כי אף בעבירה חמורה מזו שלפניי, כאשר מדובר היה במי שהורשע בעבירות סיוע לאחר מעשה ושיבוש מהלכי משפט בפרשת רצח קשה וכואבת - בהינתן ש"עשויה להיות השפעה שלילית להרשעתו של המערער על עבודתו המקצועית ועל סיכוייו להיקלט בעבודה..." , יש מקום להורות על ביטול הרשעה. ב-ענין קיזר קבע כב' הש' ברסלר-גונן -

"...גם בהקשר של הנזק הקונקרטי מצאנו בשנים האחרונות אפשרויות הגמשה במקרים המתאימים, כאשר כאמור עוצמתה של הפגיעה בערכים המוגנים אפשרה זאת, על מנת לאפשר לעבריינין להשתקם ולחזור להשתלב בחברה היצרנית ובקהילה..."

בהקשר של הנזק הקונקרטי, נכון להתבונן על כל נאשם ונאשם. לכל אדם קיימים מאפיינים אחרים, הוא נמצא בסביבה מסויימת ואורח חייו ייחודי. על כן, נזקו יהיה לא אחת תלוי בנתוני האישיים, בנתוני סביבתו, הקהילה, התרבות וכיוצ"ב נתונים המשפיעים על יכולת התקדמותו והתפתחותו של אדם בסביבתו..."

14. כך, הסתייעות ב"מקבילית הכוחות" ב-ענין קיזר הובילה למסקנה כי גם באותם מקרים בהם לא הוכח נזק קונקרטי, אולם מדובר במי שנעדר עבר פלילי, שתרם לחברה, נכון וראוי להורות על ביטול ההרשעה, כשהעבירה, בנסיבותיה, לא הובילה לפגיעה חמורה בערכים המוגנים, וכלשונו של כב' הש' ברסלר-גונן -

"ההליך אינו נקמני, וכאמור יש לעודד אפשרויות חרטה במהלך מעשה עברייני. האופן שבו פעל המערער במהלך חייו והתנדבותו ושירותו בקהילה, בהחלט צריכים לעמוד לזכותו בעת שהוא נותן את הדין על עבירה שביצע. המקרה שלפנינו מדגים לטעמי את האיזון הנכון במקבילית הכוחות שבה יינתן משקל רב יותר לכך שמדובר באירוע חד פעמי שאינו מאפיין את אורח חייו של המערער, לחרטה המוכחת במהלך האירוע. כך יש לתת משקל לדימוי העצמי של המערער בעייני עצמו ובעייני קהילתו, ... הכל מבלי להקל ראש מחומרת העבירה עצמה.

לטעמי לא יהיה בביטול ההרשעה כדי לפגוע בהרתעה הנדרשת ובמסר הנובע מראיית בית המשפט את חומרת האירוע ואת הפגיעה בערכים המוגנים הנובעים מהמעשה אלא, מתן ביטוי קונקרטי גם לשיקולים האישיים בנסיבות העניין".

15. גם ב-ענין אבו מדיעם קבע כב' הש' דנינו, כי קיימים מקרים בהם ניתן "לבחון את הפגיעה בשיקומו של הנאשם בפריזמה מרוככת יותר, במובן זה שגם אם לא מוכח נזק קונקרטי או אף מידת וודאות קרובה לקיומו של נזק קונקרטי, אלא אך 'השפעה שלילית להרשעתו של המערער על עתידו המקצועי ועל סיכויי להיקלט בעבודה, לפחות במגזר הציבורי'...", הרי העולה מהמקובץ יניב מסקנה כי בנסיבות מקרה נתון, על מאפייניו, יהא בכוחו של בית המשפט לשקול את ביטול ההרשעה". כך, די בקיומה של "הסתברות קרובה למדי" שנאשם "ייתקל בקושי ממשי" להתקבל לעבודה או לקבל רישיון "על רקע הרשעתו. למצער, ניתן לומר כי להרשעתו תהא 'השפעה שלילית' על עתידו המקצועי ועל סיכויי להיקלט בעבודה..." כדי להוביל למסקנה שניתן לסיים את התיק בביטול הרשעה.

16. בענייננו, כאמור, עובד הנאשם כמהנדס בדיקות (QA) במחלקת הפיתוח בחברה בינלאומית. לא נעלם מעיניי כי עלה בידו להשתלב בעבודתו זו לאחר מעצרו בהליך דנן (שכן על פי האמור ב-טל/1 החל לעבוד שם ב-13.11.22). עם זאת, אני סבורה כי נוכח האמור ב-טל/1, לפיו הרשעה עלולה לפגוע בשילובו בפרויקטים בחברה, החשש עליו עמד שירות המבחן שהרשעה תפגע בהמשך עבודתו - אינו חשש בעלמא. האמור מקבל משנה תוקף נוכח טענת ב"כ הנאשם לפיה, בפועל, ככל שהרשעתו תעמוד על כנה, יש כוונה לפטרו מהעבודה. אף אם טענה זו לא הוכחה לפניי, הרי שהלכה למעשה מצאתי כי להרשעתו עלולה להיות השפעה שלילית על עתידו המקצועי ופרנסתו. קיימת אותה "הסתברות קרובה למדי" כי הוא ייתקל בקשיים משמעותיים, גם ללא פיטוריו, נוכח אי שילובו בפרויקטים מסוימים, ומטבע הדברים תיפגע התקדמותו בחברה ובתחום עיסוקו. ברי כי לכך תהיה השלכה על מקור פרנסתו ועל המשך הליך שיקומו.

סוף דבר

17. מהמקובץ עולה כי עלה בידי ההגנה להראות שבענייניו של הנאשם מתקיימים שני התנאים שנקבעו ב-הלכת כתב. ראשית, כפי שקבעתי לעיל, מהפסיקה עולה כי בנסיבות מסוימות, גם בעבירת אלימות במשפחה - ניתן לסיים הליך בביטול ההרשעה. בנוסף, הנאשם הראה קיומה של הסתברות קרובה למדי שהוא עלול להיתקל בקושי ממשי להמשיך לעבוד בשל הרשעתו וכי להרשעתו תהיה השפעה שלילית על עתידו המקצועי - נזק החורג מהנזק "הרגיל" שנגרם לנאשמים מהרשעתם. כידוע, שיקולי בית המשפט רבים ורחבים מאלו של שירות המבחן, כפי שנקבע ב-רע"פ 3058/07 פז נ' מדינת ישראל (3.5.07) "מתפקידו של בית המשפט להעריך ולשקול נסיבות רבות ומגוונות, כמו למשל, חומרת העבירה ונפיצותה בציבור, הגנה על שלום הציבור וביטחון, הרתעת העבריין ועבריינים בכוח, התגמול שבענישה וכיוצא באלה. שיקולים אלה אינם מתחום שיקוליו של קצין המבחן, ואין הוא אף מוסמך להמליץ לגביהם. השופט, הוא אשר ישים במאזני שיקוליו, כאחד השיקולים החשובים, גם את המלצתו של קצין המבחן". בענייננו, לא רק המלצת שירות המבחן היא שמטה את הכף לקולה, אלא שיקולים רבים נוספים, כמפורט לעיל, ובראש ובראשונה הודאתו, החרטה הכנה שהביע, הירתמותו להליך הטיפול, המוטיבציה להמשך הטיפול, היעדר עבר הפלילי, חריגות האירוע שלא מאפיין אורח חייו, עמדת המתלוננת והסתברות קרובה למדי לכך שהותרת ההרשעה יפגע בעתידו המקצועי ובהמשך שיקומו. כמו כן מצאתי כי יש להשית שעות שירות לתועלת הציבור בערך כפול מזה שעליו המליץ שירות המבחן.

18. מצאתי כי האיזון בין האינטרס הציבורי בהרתעה היחיד והרבים, כמו גם הוקעת עבירות אלימות בכלל ועבירות אלימות במשפחה בפרט - לבין אינטרס הנאשם, נוכח נסיבותיו, שיתוף הפעולה המלא עם גורמי הטיפול, החשש הממשי שהרשעה תפגע בעבודתו, בהתחשב בעברו הנקי, בקיום אורח חיים תקין ויצרני, ומעל הכול - הודאתו, הבעת החרטה המלאה, שיתוף הפעולה המלא מתחילת הדרך עם ההליך הטיפולי במסגרת שירות המבחן ועמדת המתלוננת, ובשים לב לכך שמבלי חלילה להקל ראש, העבירות הנדונות לא הובילו לפגיעה בערכים המוגנים ברף הגבוה - מצאתי שיש להורות על ביטול הרשעת הנאשם, כך שההליך יסתיים ללא הרשעה ובנוסף יושתו על הנאשם: (א) התחייבות בסך ₪ 3,000 למשך שנה מהיום, שלא יעבור כל עבירת אלימות. על הנאשם להצהיר על ההתחייבות היום. לא יצהיר על ההתחייבות היום - יהיה על הנאשם לרצות 30 ימי מאסר בפועל לשם כפיה. (ב) ₪ 3,000 פיצוי למתלוננת. הפיצוי ישולם ב-6 תשלומים שווים ורצופים, החל מיום 28.10.24 וכל 28 בחודש שלאחריו. אם לא יבוצע תשלום במועדו - תעמוד כל יתרת הפיצוי לפירעון מידי. פרטי המתלוננת ימסרו לבית המשפט על ידי ב"כ המאשימה עד ליום 15.9.24. תשומת לב המאשימה לתקנה 31ב ל-תקנות סדר הדין הפלילי, התשל"ד-1974. תשומת לב הנאשם כי ניתן לשלם את הפיצוי באחת הדרכים הבאות:
→ בכרטיס אשראי - באתר המקוון של רשות האכיפה והגבייה www.eca.gov.il
→ מוקד שירות טלפוני(בשרות עצמי) מרכז גבייה - במספר *35592או073-2055000
→ במזומן בכל סניף של בנק הדואר - בהצגת תעודת זהות(אין צורך בשוברי תשלום).
לא תשמע טענה שהנאשם לא קיבל שוברי תשלום בדואר.
ג) 360 שעות שירות לתועלת הציבור, בהתאם לתכנית אותה יגיש שירות המבחן עד ליום 28.10.24 ולמשך שנה מיום אישור התכנית (להלן: צו של"צ).
ד) הנאשם יעמוד בפיקוח שירות המבחן למשך שנה מהיום(להלן: צו מבחן).
מובהר לנאשם כי אם לא יבצע את צו השל"צ כנדרש או לא יעמוד בצו המבחן - יוחזר עניינו לדין בבית המשפט, הוא יורשע ודינו ייגזר מחדש.
המזכירות מתבקשת להעביר עותק גזר הדין לשירות המבחן ולממונה על עבודות השירות. ניתן צו כללי למוצגים: להשמיד, לחלט ולהשיב לבעלים, לפי שיקול דעת היחידה החוקרת. זכות ערעור לבית-המשפט המחוזי תוך 45 יום.
ניתן היום, ו' אלול תשפ"ד, 09 ספטמבר 2024, במעמד הצדדים.